

Protokoll fört vid kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR)

Tidpunkt:

Tisdag den 21 september 2021 kl. 10.30 – 12.00
sammanträde - distansmöte

Närvarande: se sidan 2 i protokollet

Dag för justering: 2021-09-22

Lena Hedquist
Ordförande

Britt-Marie Ekvall
Vice ordförande

Närvarande:

Ledamöter	Lena Hedquist (SPF Seniorerna) Roland Eliasson (SKPF) Anne-Marie Bergström (SPF Seniorerna) Britt-Marie Ekvall (PRO) Margaretha Persson (SKPF) Lars-Erik Karlsson (PRO) Anders Lidbeck (SPF Seniorerna)
Ersättare	Yvonne Wendt (SPF Seniorerna) Astrid Elisabet Kågedal (SPF Seniorerna) Leif Johansson (PRO) Karin Lund (SPF Seniorerna) Lena Sernevåg (PRO) Marie-Louise Andersén (SKPF) Inga Lundvall (SKPF) Irene Svensson (SPF Seniorerna)
Adjungerad	Helena Kivisaari (Ikinuoret)
Ej närvarande	Christina Folke (SPF Seniorerna) Claes Tjäder (PRO) ers

Närvarande tjänstemän: Förvaltningschef Patric Rylander, avdelningschef Linda Hamnes, avdelningschef Carl Smitterberg, förvaltningsjurist Nima Andacheh, strateg Anna Sjösten Yderhag, strateg Johanna Lundberg, strateg Lena Carling, Johanna Stålö – Governo och KPR:s sekreterare Kerstin Tägt

Övriga närvarande: -

1. Mötets öppnande

Lena Hedquist hälsade alla välkomna.

2. Genomgång av närvaro

Närvaron gicks igenom.

3. Val av protokolljusterare till mötet

Ordförande Lena Hedquist och ledamot Britt-Marie Ekvall valdes till protokolljusterare.

4. Val av vice ordförande

Mötet valde enhälligt Britt-Marie Ekvall till vice ordförande.

5. Anmälan av övriga frågor och fastställande av dagordning

Dagordningen fastställdes.

6. Anmälan av protokolljustering KPR 7/2021-08-24

Ärendet lades till handlingarna.

7. Anmälan av protokolljustering ÄN 7/2021-08-31

Ärendet lades till handlingarna.

8. Fördjupad analys av äldreomsorg

Johanna Stälö från Governo AB presenterade utvärderingen av Stockholm stads hantering av Covid-19-pandemin

KPRs yttrande:

KPR har tagit del av ärendet "Granskning av Attendo" och rapporten "Fördjupad analys av äldreomsorg. Utvärdering av Stockholms stads hantering av covid-19-pandemin" utformad av konsultföretaget Governo. Båda rör hanteringen av covid-19-pandemin inom stadens äldreomsorg, det första i ett vårdföretag och det andra inom staden som helhet. I sin motion vill Robert Mjörnberg m.fl. (V) att staden gör en granskning av samtliga boenden som Attendo AB driver inom staden. Norrmalms stadsdel liksom även stadens äldreförvaltning avstyrker motionen. Vår uppfattning är att en granskning av Attendo AB:s boenden bör ses som en del av en vidare granskning och utvärdering hur pandemin har utvecklats och hanterats inom alla stadsdelar, boenden och utförare i övrigt inom Stockholms äldreomsorg.

Governos undersökning beställdes av stadsledningskontoret efter beslut i kommunstyrelsen. Insatsen avsåg "en fördjupad analys av Stockholms stads hantering av covid-19-pandemin inom äldreomsorgen under perioden mars 2020 till och med februari 2021." I rapporten ges en relevant och intressant beskrivning och analys av hur äldreförvaltningen har fungerat i relation till stadsdelarnas äldreomsorg, till regionens sjukvårdsadministration och till centrala statliga myndigheter på området mm. Man genomförde 83 intervjuer med 118 personer och granskade dokument. Sex stadsdelar, 12 boenden och tre hemtjänstenheter ingick. "För vård- och

omsorgsboendena har en sjuksköterska och en undersköterska intervjuats” (sid 9). På grundval av denna undersökning generaliserar man och drar slutsatser om en lång rad åtgärder vad gäller organisation, ansvarsfördelning, förstärkning av kompetenser och ledningsfunktioner mm. I förslagsdelen söker man i flera fall stöd i den kritik och de förslag som tidigare lämnats av IVO och Corona-kommissionen. Den modell som man ställer upp ”Möjliga faktorer som kan ha påverkat smittspridningen inom äldreomsorgen” (fig 9. Sid 112) är egentligen bara en uppställning av redan väl kända och diskuterade möjliga förklaringar. Man visar att man är medvetna om att undersökningen, med dess kvalitativa metod, har begränsat förklaringsvärde och säger: ”Inom ramen för denna utvärdering har det inte varit möjligt att ge en fullständig beskrivning av möjliga orsaker. För att göra detta hade krävts en mer omfattande kvantitativ datainsamling med medicinska granskningar”. (sid 112)

Corona-kommissionen visade i sitt första delbetänkande att region Stockholm var den region i landet som hade flest antalet dödsfall i covid-19. Kommissionen pekade i sin analys på brister inom äldreomsorgen som underbemanning, otillräcklig medicinsk kompetens, en fragmenterad organisation, hög andel timanställda och svaga ledningsfunktioner som förklaringar. Det är troligt att dödsfallen inom regionen till stor del kan hänföras till Stockholms äldreomsorg. En överslagskalkyl ger vid handen att av de fler än femton tusen dödsfallen i sjukdomen i landet som helhet så har sannolikt ca ett tusen (1 000) inträffat inom Stockholms äldreomsorg. Risken för att dö i sjukdomen var mångdubbelt större för den som bodde på ett äldreboende jämfört med den äldre som bodde hemma.

Detta ger sammantaget en god grund för att tala om en katastrof, som kräver en grundlig utredning och utvärdering. Governos rapport kan i detta sammanhang ses som en förstudie inom vilken man orienterar sig för att kunna ställa upp hypotetiska samband som kan undersökas i en huvudstudie. Men konsultinsatsen hade inte denna inriktning. Den var i enlighet med beställarens önskemål främst inriktad på att klargöra relationer och problem, ”utmaningar”, i den administrativa överbyggnaden snarare än att undersöka den praktiska verkligheten i vården och omsorgen.

KPR kräver därför att en oberoende kommission ges i uppdrag att göra en fullständig genomlysning av pandemins förlopp och effekter inom samtliga stadsdelar, äldreboenden

och utförare i övrigt inom Stockholms äldreomsorg. Detta bör göras i samarbete med på området verksamma forskningsinstitutioner och syfta till att grundligt utröna orsakerna bakom de höga, men mycket olika, talen för smitta och dödsfall inom Stockholms äldreboenden. Endast med ett bättre kunskapsunderlag kan resurserna riktas mot rådande brister på ett effektivt sätt.

Den efterlysta bredare undersökningen av verksamheten vid Attendo AB:s äldreboenden borde vara en naturlig del av en sådan fullständig genomlysning av Stockholms äldreomsorg.

Governos kommentar:

Governo erbjöd sig att göra en utvärdering tillsammans med Karolinska Institutet, där även en kvantitativ analys kunde ingå, men i det av stadsledningskontoret beställda uppdraget, ingick inte detta.

Äldreförvaltningens kommentar:

Äldreomsorgen har ett delat huvudmannaskap och regionen är ansvarig för läkarna; en gemensam utvärdering har därför inte kunnat göras. För de utvärderingar som har gjorts kring pandemin är resultatet samstämmigt.

KPR ser fram emot att få fortsätta arbeta med Äldreförvaltningen i de här frågorna.

9. Modernisering av sociala system - Test av svarsblankett

Information av Anna Yderhag och Johanna Lundblad, Äldreförvaltningen

Ett arbete har påbörjats med att tillgänglighetsanpassa svarsblanketten. Svarsblanketten ska skickas ut till alla som har kommunens insatser. Projektet behöver hjälp med att testa att fylla i den för att förbättra frågeställningarna och för att få synpunkter på layouten. KPR hjälper gärna till med detta och blanketten kommer att mailas ut/skickas ut med posten, i slutet av oktober till samtliga i KPR.

10. Rekommendation att anta överenskommelse om samverkan inom patientnämndsverksamhet

Information av Lena Carling, Äldreförvaltningen

Äldreförvaltningen har ingen samlad information om Patientnämndens verksamhet; det är verksamheterna i stadsdelsförvaltningarna som ansvarar för detta. Idag görs detta via anslagstavlor och muntlig information. Regionen har ansvaret för patienter i eget boende och om personen

har hemtjänst kan hemtjänstpersonalen informera om Patientnämnden.

KPR anser att verksamheterna behöver utveckla arbetet med att informera om Patientnämnden.

11. Betänkande Ombuds tillgång till vård och omsorgsuppgifter och förenklad behörighetskontroll inom vården

Information av Nima Andacheh, förvaltningsjurist

Nima Andacheh presenterade sig och informerade om betänkandet.

KPR ser att det kan finnas grund för oro när det gäller frågan om den äldres integritet med anledning av förslagen i slutbetänkandet.

Utredningens förslag innebär bl.a. att det är möjligt för vård- eller omsorgsgivare att, i enlighet med den äldres medgivande, ge någon utanför hälso- och sjukvården respektive socialtjänsten, exempelvis en anhörig (ett s.k. ombud), elektronisk tillgång till patientuppgifter respektive dokumentation om insatser för äldre och personer med funktionsnedsättningar som är elektroniskt tillgänglig för andra omsorgs- och vårdgivare i systemet för sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation. Bestämmelsen är frivillig för vård- och omsorgsgivare att använda. Den elektroniska tillgången, genom direktåtkomst eller annat elektroniskt utlämnande, får ges till en annan fysisk person som patienten eller omsorgsmottagaren uppger sig känna personligen. Det är frivilligt att anordna den elektroniska tillgången till vård- och omsorgsuppgifter.

12. Remisser

- a. Revidering av förfrågningsunderlag för hemtjänst
Dnr ALD 2021/363

KPR har haft en arbetsgrupp som har tittat på detta och kommer att skicka in sitt remissvar.

13. Genomgång av ärenden till Äldrenämnden den 28 september 2021

- a. Remiss av Motion om att ursprungsmärka kommunens matsedlar

Dnr ALD 2021/279

Handläggare Åsa Ahlsved och Annica Håkansson

KPR ställer sig bakom Äldreförvaltningens svar.
Ärendet lades till handlingarna.

b. Remiss av Motion Elektrifiering av hemtjänst

Dnr ALD 2021/195

Handläggare Christina Österling

KPR ställer sig bakom Äldreförvaltningens svar.
Ärendet lades till handlingarna.

c. Skrivelse Granskning av Attendo

Dnr ALD 2021/305

Handläggare Eva-Lena Eirefelt

KPR lämnar ett yttrande om utvärderingen "Fördjupad analys av äldreomsorgen", där även denna fråga om Attendo inkluderas.

d. Språkrav i äldreomsorgen

Dnr ALD 2021/306

Handläggare Lena Alksten och Christina Österling

KPR hänvisar till yttrandet vid KPRs sammanträde den 24 augusti.

Ärendet lades till handlingarna.

e. Tertiärrapport 2 Äldrenämnden

Dnr ALD 2021/287

Handläggare Anders Håkansson

KPRs kommentarer:

Med hänvisning till Governos belysning av behovet av kompetensutveckling inom äldreomsorgen, anser KPR att det behöver startas en bra ledarskapsutbildning.

Ledarskapsutbildningar som är aktuella i höst är:
Äldreförvaltningens introduktionsutbildning för chefer och PAS program för biträdande enhetschefer inom äldreomsorgen.

KPR betonar behovet av att starta finsktalande hemtjänstteam. Det finns specialiserade hemtjänstteam, men ännu inget med personal som är finsktalande.

Ärendet lades till handlingarna

- f. Rutiner för sociala aktiviteter
Dnr ALD 2021/355
Handläggare Tove Ahner och Lotta Olofsson

KPR vill veta om resurstillgången kommer att förstärkas för de sociala aktiviteterna.

Enheterna behöver avsätta resurser inom den ordinarie budgeten till detta.

Det finns även flera stimulansbidrag att söka för området sociala aktiviteter.

KPR anser att det är viktigt för de nationella minoriteterna att kunna upprätthålla sin kulturella tillhörighet och det är viktigt att de nationella minoriteternas rättigheter belyses även i detta område.

Ärendet lades till handlingarna.

14. Förvaltningschefens information

-

15. Övriga frågor

Postnord delar numera ut posten varannan vardag och handlingarna hinner därför inte alltid komma fram till KPR, innan mötet. Äldreförvaltningen ser över om det går att lösa och återkommer om detta.

Sekreterare

Kerstin Tägt